

Erityisasiantuntija Esa-Pekka Saari

10.6.2025

Eduskunnan lakivaliokunta

Valtiovarainministeriön lausunto – Hallituksen esitys HE 51/2025 vp

Lakivaliokunta on pyytänyt valtiovarainministeriöltä kirjallista asiantuntijalausuntoa otsikossa mainitun hallituksen esityksen johdosta.

Valtiovarainministeriö kiittää lakivaliokuntaa lausumismahdollisuudesta ja lausuu kunnioittaen seuraavaa.

1. Vaikutukset avio-oikeusrekisterin kustannuksiin

Avio-oikeuden vanhentumista koskevien sopimusten rekisteröintitehtävän suorittamiseksi tarvittavan avio-oikeusrekisterin perustamisesta arvioidaan hallituksen esityksen kohdassa 4.2.1.1 aiheutuvan 120 000 euron kertakustannukset toteutettaessa rekisteri vuonna 2025.

Valtiovarainministeriön JulkiCT-osasto on hallituksen esitysluonnokseen antamassaan lausunnossaan todennut, että toteutuskustannuksissa voitaisiin saavuttaa merkittäviä kustannussäästöjä, jos avio-oikeusrekisterin edellyttämät toiminnallisuudet Digi- ja väestötietoviraston (DVV) asiankäsittelyjärjestelmään voitaisiin toteuttaa kolmen tai neljän vuoden siirtymäkauden aikana hallitusti osana joidenkin muiden eräistä DVV:n henkilörekistereistä annetussa laissa (1156/2019) mainittujen rekisterien asianhallintaan liittyvien toiminnallisuuksien siirtämistä uuteen asiankäsittelyjärjestelmään. Kustannustehokkaan toteutuksen mahdollistamista olisi ollut tarpeen arvioida siksi, että vuosittain rekisteröitävien sopimusten määrän ennakoidaan hallituksen esityksen kohdassa 4.2.2.1 mainitun mukaisesti olevan vain joitakin kymmeniä. Lisäksi DVV ei ole hallituksen esityksen kohdassa 4.2.1.1 mainituin tavoin saanut lisärahoitusta uuden tehtävän hoitamiseksi välttämättömän rekisterin perustamiseen, mikä myös olisi puoltanut kustannustehokkaan toteutuksen arviointia.

2. Vaikutukset rekisteriviranomaisten toimintaan

Valtiovarainministeriön JulkiCT-osasto on hallituksen esitysluonnokseen antamassaan lausunnossa kannattanut työryhmämietinnössä esiin tullutta vaihtoehtoa siitä, että DVV olisi ainut sopimuksia rekisteröivä viranomainen ainakin siihen

saakka, että Ahvenanmaan valtionvirastolla ja DVV:llä on käytössä asiankäsittelyjärjestelmät, joilla ne voivat tarkastella ja muokata samassa rekisterissä olevia tietoja. Ahvenanmaan valtionvirasto ei ole liittynyt DVV:n uuden asiankäsittelyjärjestelmän käyttäjäksi, sillä yhteisen käytön edellyttämiin tietojärjestelmämuutoksiin ei ole tällä hetkellä varattu riittävää rahoitusta. Hallituksen esityksessä ei ole kuitenkaan esitetty tällaista säännöstä, joka tarkoittaa sitä, että Ahvenanmaan valtionvirasto ja DVV toimisivat avio-oikeuden vanhentumista koskevien sopimusten rekisterinpitäjinä DVV:n eräistä henkilörekistereistä annetun lain 3 §:n mukaisesti.

3. Vaikutukset Verohallintoon

Valtiovarainministeriö pitää perusteltuna, että avio-oikeuden 10 vuoden vanhentuminen rajataan avioeroon päätyneisiin ja tuomiolla kumottuihin avioliittoihin.

Esityksen kohdassa 4.2.2.3 todetaan, että verolainsäädäntöä ei muutettaisi. Valtiovarainministeriö toteaa, että kun avio-oikeus vanhentuu, entisten puolisoiden varallisuus on verojärjestelmän näkökulmasta vastaavassa asemassa kuin avio-oikeuden ulkopuolinen varallisuus. Avio-oikeuden vanhentuminen ei itsessään aiheuta veroseuraamuksia.

Esityksen kohdassa 4.2.2.3 todetaan, että selvän avio-oikeuden vanhentumisajan arvioidaan yksinkertaistavan Verohallinnon asioiden käsittelyä ja vähentävän harvintaa edellyttävää työtä. Muutos edellyttää jossain määrin Verohallinnon ohjeiden päivittämistä sekä mahdollisesti vähäiseksi katsottavia tietojärjestelmien muutoksia.

Esityksen kohdassa 4.2.1.1 todetaan, että ehdotettujen muutosten ei arvioida aiheuttavan lisähenkilöstön tarvetta tai kuluja Verohallinnossa.

Valtiovarainministeriöllä ei ole huomauttamista näiltä osin.